

TAL UTKAST

DATUM: 2025-12-04
TALARE: Förste vice riksbankschef Aino Bunge
PLATS: SNS
HANTERINGSKLASS: Ö P P E N

Betalningsmarknaden i förändring och orostid¹

Digitalisering och geopolitik präglar den internationella betalningsmarknaden

Mitt tal i dag kommer att handla om två trender som präglar den internationella betalningsmarknaden och vad de innebär för oss i Sverige och Europa. Den första trenden är att betalningsmarknaden fortfarande håller på att förändras mycket genom digitaliseringen. Den leder till minskade avstånd, globala företag och en förväntan hos oss alla på att varor och tjänster från hela världen ska vara ett tryck på ett tangentbord eller en mobilskärm bort. Den andra trenden handlar om att världen upplever ökade geopolitiska spänningar, polarisering och fragmentering som kan få stora konsekvenser även för betalningsmarknaden. Digitaliseringen och vårt beroende av internationella tekniktjänster gör oss sårbara för utvecklingen i vår omvärld och vi bör oroa oss för vad som händer om vi plötsligt saknar uppkoppling eller tillgång till el.

Eftersom dessa trender är globala ställs egentligen alla centralbanker inför samma frågor om hur vi bäst möter utmaningar och bäst kan ta tillvara potentialen i digitaliseringen. För det första handlar det om hur vi ser på de pengar vi ger ut – i vilken form ska de finnas, vilka ska ha tillgång till dem och hur ska de användas? För det andra handlar det om vilken roll vi centralbanker ska spela i förhållande till privata initiativ – vem gör vad i framtiden?

¹ Jag vill tacka Jens Arnoldsson och Gabriel Söderberg för hjälp med att skriva talet och Claire Ingram Bogusz, Rebecka Hallerby, Per Jansson, Reimo Juks, Petra Lennartsdotter, Pierre Liljefeldt, Markus Morian, Anna Olsson Broszek, Elin Ritola, Björn Segendorf, Anna Seim, Erik Thedéen, Helena Tummings, Mats Wallinder och Christina Wejshammar för värdefulla synpunkter. Jag vill även tacka Caroline Jungner för klarspråksgranskning och Elizabeth Nilsson för översättningen till engelska.

Men jag ska börja här och nu med att fokusera på Sverige och Riksbanken. Att tiderna förändras ändrar inte att vi på Riksbanken har ett ansvar för betalningsmarknaden. Vi arbetar för att betalningar ska vara säkra, effektiva och tillgängliga – nu och i framtiden, till vardags och i orostid. Men för att säkerställa det måste vi förhålla oss till förändringar, inklusive digitaliseringen och den förändrade geopolitiska situationen. Vi behöver därför fatta strategiska beslut om hur vi går framåt och ställa oss frågan om det behövs nya verktyg för att fullfölja vårt och statens samhällsuppdrag.

Jag kommer först att diskutera de två trenderna var för sig och sedan hur vi på Riksbanken agerar för att möta dem och balansera de olika perspektiven.

Tokenisering, pengar och betalningar i en digital värld

Låt mig börja med digitaliseringen. Det är en av vår tids viktigaste megatrender och den har haft en enorm inverkan på betalningsmarknaden. Genom digitaliseringen har vi uppnått stora effektivitetsvinster. Vi behöver lägga mindre tid och resurser på att hantera betalningar och de flesta av oss upplever att digitala betalningar har underlättat vår vardag betydligt.²

Digitaliseringen har också gjort att betalningsmarknaden har blivit mer internationell. På så sätt kan nätverkseffekter och stordriftsfördelar slå igenom globalt och inte bara på nationell nivå.³ Ett tydligt exempel på det är att de flesta av oss dagligen använder bank- och kreditkort som är kopplade till amerikanska kortnätverk och alltmer även kort kopplade till tjänster som Apple Pay eller Google Pay.⁴

När det gäller processerna bakom en betalning har de största effektiviseringarna gjorts för inhemska betalningar. Över landsgränser är processen dyrare och mer komplex. Inom EU har vissa landvinningar gjorts, men det saknas tjänster för valutaöverskridande omedelbara betalningar mellan länder. När vi ska göra en betalning utanför EU behövs ofta kedjor av banker och andra mellanhänder i olika

² Sveriges Riksbank, 2025, [Är betalningar i Sverige effektiva?](https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/sa-betalar-svenskarna/betalningsrapport-2025/sakerhet-effektivitet-och-tillganglighet/ar-betalningar-i-sverige-effektiva/): <https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/sa-betalar-svenskarna/betalningsrapport-2025/sakerhet-effektivitet-och-tillganglighet/ar-betalningar-i-sverige-effektiva/>: [Är betalningar i Sverige effektiva?](https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/sa-betalar-svenskarna/betalningsrapport-2025/sakerhet-effektivitet-och-tillganglighet/ar-betalningar-i-sverige-effektiva/)

³ Nätverkseffekter uppnås när nyttan av en vara eller en tjänst blir större ju fler användare varan eller tjänsten har. Till exempel är en betaltjänst oftast mer attraktiv ju fler säljare som accepterar betalningar via den. Stordriftsfördelar innebär att den genomsnittliga kostnaden sjunker i takt med att produktionen ökar. Stordriftsfördelar uppstår vanligtvis när produktionen är förknippad med stora fasta kostnader, som ofta är fallet för betaltjänster.

⁴ Sveriges Riksbank, 2025, [Svensk betalningsmarknad är nästan helt digital](https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/sa-betalar-svenskarna/betalningsrapport-2025/trender-pa-betalningsmarknaden/svensk-betalningsmarknad-ar-nastan-helt-digital/): <https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/sa-betalar-svenskarna/betalningsrapport-2025/trender-pa-betalningsmarknaden/svensk-betalningsmarknad-ar-nastan-helt-digital/>

länder för att en betalning ska kunna nå mottagaren.⁵ Betalningen blir då dyrare och långsammare än vad man skulle önska.

På senare tid har framväxten av DLT, som står för distributed ledger technology, öppnat upp nya möjligheter. Blockkedjetekniken är den mest kända DLT:n. Till skillnad från det traditionella finansiella systemet är grundtanken med DLT att man ska kunna göra finansiella transaktioner utan mellanhänder.

DLT utgör också grunden för det som kallas decentraliserad finans, eller DeFi, där traditionella och nya tillgångar representeras och handlas på decentraliserade plattformar. Man flyttar tillgångarna till en decentraliserad plattform genom att omvandla dem till tokens – så kallad ”tokenisering”. En token kan vara en digital representation av allt från pengar, aktier och obligationer till konst, bostäder och guld.

Decentraliserade plattformar skulle också kunna effektivisera finansiella transaktioner genom att göra det möjligt att programmera ”smarta kontrakt”, det vill säga självkörande program som automatiskt verkställer och säkrar transaktioner så fort vissa villkor är uppfyllda.⁶ Det pågår nu världen över ett antal experiment där värdepapperstransaktioner hanteras på detta sätt.⁷ Men det skulle i förlängningen också kunna gälla andra typer av tillgångar. Exempelvis kan en bilförsäljning programmeras så att betalningen görs och ägarregistreringen ändras i en och samma transaktion. Då minskar riskerna för både säljare och köpare. Om en del av transaktionen inte går igenom så misslyckas hela transaktionen. På så sätt uppstår det färre motpartsrisker.

Bristerna i dagens betalningar över landsgränser och framväxten av DLT för mig också in på det just nu mycket uppmärksammade området stablecoins.

Stablecoins är en kryptotillgång som ges ut av privata aktörer i form av just tokens. De kan liknas vid digitala mynt som till skillnad från spekulativa kryptotillgångar (som till exempel bitcoins) är tänkta att ha ett stabilt värde över tid. Vanligen kan de göra det genom att de följer priset på en officiell valuta, hittills främst amerikanska dollar.⁸

För att backa upp deras värde baseras utgivningen av stablecoins på att det finns ett innehav av tillgångar som anses säkra och likvida i samma valuta – exempelvis

⁵ Dock görs kontinuerligt försök att förbättra betalningar över landsgränser, se exempelvis Swift, 2025, Swift GPI: <https://www.swift.com/products/swift-gpi>

⁶ Se exempelvis BIS Innovation Hub, 2025, Project Pine: central bank open market operations with smart contracts.

⁷ Swiss National Bank, 2025, [Project Helvetia](https://www.snb.ch/en/the-snb/mandates-goals/payment-transactions/projekt_helvetia): https://www.snb.ch/en/the-snb/mandates-goals/payment-transactions/projekt_helvetia

⁸ En mer detaljerad genomgång av stablecoins finns i Riksbankens Staff Memo Stablecoins kan ge bättre betalningar, men risker kvarstår: <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/staff-memo/svenska/2025/stablecoins-kan-ge-battre-betalningar-men-risker-kvarstar.pdf>.

statsskuldspapper och företagscertifikat. Ju fler stablecoins som ges ut, desto mer tillgångar måste finnas reserverade för att säkra dem.

På fem år har det sammantagna värdet på stablecoins i världen ökat från 4 miljarder amerikanska dollar till 273 miljarder i dag. Det absolut vanligaste användningsområdet för stablecoins är som betalmedel i handel med andra mer volatila kryptotillgångar och investeringar. Men stablecoins har också potential att användas mer för betalningar över landsgränser och handel med tokeniserade tillgångar.⁹

En alltmer utbredd användning av stablecoins för dock med sig risker. Om många vill lösa in sina stablecoins måste de underliggande tillgångarna säljas, vilket snabbt kan sänka priserna på dem. Det kan drabba exempelvis företag och privatpersoner som äger mycket av en eller få sorters tillgångar. Dessutom skulle vi i Sverige och Europa kunna bli mer beroende av icke-europeiska betaltjänster om de stablecoins som används inte är utgivna här. Infrastrukturen som används för handel med stablecoins är dessutom decentraliserad, och det gör det svårare att veta vem som håller stablecoins och vilka transaktioner som görs. Därmed blir det svårare att upptäcka och ingripa mot kriminella aktiviteter. Detta har vi på Riksbanken beskrivit i vår senaste rapport om den finansiella stabiliteten.¹⁰

En annan risk med stablecoins är att även om de är knutna till samma valuta, som den amerikanska dollarn, så ges de ut av olika aktörer. Litar man lika mycket på en stablecoin uppbackad av amerikanska dollar från ett litet startup-företag som på en från en stor bank? Skillnaden kan innebära att en stablecoin från en utgivare inte blir värd lika mycket som en stablecoin från en annan, trots att de är knutna till samma valuta. I praktiken kan de också bli olika mycket värda om de är olika lätta att lösa in. Detta skulle kunna underminera vad vi kallar singleness of money, eller pengars enhetlighet, det vill säga att en krona är värd lika mycket oavsett om den är ett mynt, placerad på ett bankkonto eller utgör någon annan form av pengar som används i samhället.

Detta kan tyckas trivalt i dag, men är inte en självklarhet. I Sverige har vi historiskt haft perioder där det funnits olika former av pengar som varit värda olika mycket.¹¹ Liknande episoder har också funnit runt om i världen. I USA fanns under 1800-talet drygt 1 500 privata banker som gav ut sedlar som var värda olika

⁹ Sveriges Riksbank, 2022, En översikt över fintech och kryptotillgångar: <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/staff-memo/webbrapport---pdf-dokument/2022/en-oversikt-over-fintech-och-kryptotillgangar.pdf>.

¹⁰ Sveriges Riksbank, 2025, Finansiell stabilitetsrapport 2025:2 <https://www.riksbank.se/sv/finansiell-stabilitet/finansiell-stabilitetsrapport/2025/finansiell-stabilitetsrapport-20252/>.

¹¹ Edvinsson, Rodney, Jacobsson, Tor och Daniel Waldenström, 2010, *Exchange rates, prices, and wages, 1277–2008*, Stockholm, Ekerlids förlag.

mycket, bland annat beroende på den utgivande bankens riskprofil. Kort sagt innebar sådana förhållanden många problem och vi vill inte tillbaka dit.

Sammanfattningsvis finns alltså risker med stablecoins. Men det finns också potentiella fördelar. Lösningen är alltså inte att hindra deras utveckling eller försöka förbjuda dem. Tvärtom behöver vi säkerställa att utvecklingen sker på ett sätt som minimerar riskerna.

Än så länge är stablecoins inte en stor fråga för den svenska marknaden, men det är något som vi på Riksbanken bevakar så att vi är redo ifall utvecklingen skulle ta fart.

Ett nytt geopolitiskt klimat ändrar förutsättningarna

Låt mig nu diskutera den andra trenden: ökade geopolitiska spänningar. Vad har det med betalningar att göra?

Jo, i den geopolitiskt laddade värld vi nu lever i finns det en risk att våra betalsystem också kan användas som ett vapen. Efter Rysslands illegala invasion av Ukraina vidtogs exempelvis åtgärder för att stänga av Ryssland och dess banksystem från det globala meddelandesystemet Swift.¹² Sådana sanktioner är nödvändiga redskap mot länder som bedriver aggressionskrig. Men det har också tagits upp som ett exempel på att länder kan vara sårbara om de använder utländsk betalinfrastruktur.

Beroenden, koncentration och sårbarheter är problem som vi behöver analysera. Men samtidigt finns risken att sådana överväganden runt om i världen leder till ökad fragmentering av det internationella betalsystemet genom att länder och regioner utvecklar parallella betalsystem för att göra sig mindre beroende av andra länders.¹³ I värsta fall leder det till en fördjupad ekonomisk fragmentering, där handel och investeringar intensifieras inom vissa regioner, medan sammanlänkningarna mellan regionerna minskar. Då har vi hamnat i en ond cirkel där fragmenteringen av betalsystemen bidrar till ökad fragmentering av världsekonomin.¹⁴ Det är inte en positiv utveckling för världsekonomin och i synnerhet inte för en liten, öppen ekonomi som den svenska.

Det geopolitiska läget gör också att vi måste ta hänsyn till direkta hot mot Sveriges säkerhet. Det digitaliserade betalsystemet är beroende av el och

¹² Swift, 2022, An update to our message for the Swift Community: <https://www.swift.com/news-events/news/message-swift-community>

¹³ Sveriges Riksbank, 2025, [Polarisation and fragmentation in the global payments infrastructure](https://www.riksbank.se/en-gb/payments--cash/payments-in-sweden/payments-report-2025/trends-on-the-payments-market/global-trends-in-the-payments-market/polarisation-and-fragmentation-in-the-global-payments-infrastructure/): <https://www.riksbank.se/en-gb/payments--cash/payments-in-sweden/payments-report-2025/trends-on-the-payments-market/global-trends-in-the-payments-market/polarisation-and-fragmentation-in-the-global-payments-infrastructure/>.

¹⁴ Aiya, Sheker et al, 2023, [Goeconomic Fragmentation and the Future of Multilateralism](#), IMF Staff Discussion Notes.

datakommunikation, inklusive internetuppkoppling. Det gör vår infrastruktur sårbar för cyberattacker och även fysiska angrepp.¹⁵ Vi måste därför tänka över och öka vår motståndskraft.

Illvilliga statsaktörer kan även försöka påverka och destabilisera demokratiska institutioner eller försvaga samhällsviktig infrastruktur i andra länder. De gör det även genom verksamheter som förknippas med organiserad brottslighet, exempelvis för att kringgå sanktioner, finansiera terrorism och utöva otillbörlig informationspåverkan. Dessa aktörer använder också cyberangrepp för att uppfylla olika nationella intressen. Det innebär att aktörer i betalningssektorn behöver vara vaksamma, ha en god uppfattning om lägesbilden och samverka tätt med berörda myndigheter och varandra för att identifiera och hantera hot.

Hur ska vi bemöta dessa trender?

Vad behöver vi då göra för att ta vara på potentialen i den nya tekniken, möta de geopolitiska riskerna och samtidigt fortsätta att uppfylla våra mål om säkra, effektiva och tillgängliga betalningar? På den frågan finns inget enkelt svar. Det finns olika vägar att gå. Men vad som är klart för mig är att det kommer att krävas aktiva beslut och ett strategiskt förhållningssätt till tekniken och geopolitiken - och hur dessa aspekter samspelar.

Vi behöver utveckla vårt betalsystem så att det kan fortsätta tjäna konsumenter och företag i Sverige på ett effektivt och säkert sätt. Samtidigt behöver vi skapa rätt förutsättningar för den nya tekniken. Det ställer krav på oss som centralbank, men även på politiken och den privata sektorn.

Låt mig börja med att förklara vad Riksbanken har gjort och vad vi ser framför oss.

Riksbanken utvecklar sitt betalsystem tillsammans med Europa

Ett stort vägval som vi redan har gjort är att söka närmare samarbete med Europa för våra grundläggande betalsystem.

Redan i dag använder vi den europeiska plattformen TIPS för att göra styckvisa omedelbara betalningar, som de som går via Swish. I samarbete med ECB och danska Nationalbanken har vi nyligen tagit fram en tjänst i TIPS – TIPS Cross-Currency – som möjliggör omedelbara betalningar mellan de valutor som är anslutna till plattformen, vilket i dagsläget är svenska kronor, danska kronor och euro. Detta kommer att möjliggöra omedelbara betalningar mellan Sverige och

¹⁵ Se exempelvis Ström, Gabriella, 2025, Överbelastningsattacker kan påverka tillgängligheten till finansiella tjänster, Sveriges Riksbank, Ekonomiska kommentarer nr 10.

andra länder i Europa. Under nästa år kommer vi att uppdatera våra villkor och börja erbjuda tjänsten till marknaden.

ECB bedriver även samarbeten globalt för att det ska bli möjligt att göra omedelbara betalningar utanför Europa genom att länka TIPS till omedelbara betalsystem där. I dagarna har man beslutat att gå vidare och koppla TIPS till den indiska motsvarigheten Unified Payment Interface (UPI). ECB kommer också att fortsätta utforska möjligheten att koppla TIPS till Nexus Global Payments som är ett pågående arbete för att sammanlänka omedelbara betalningar i Sydostasien.¹⁶

Vi har också beslutat att flytta över de delar av vårt RIX-system som hanterar stora betalningar till Eurosystemets T2 och dela deras plattform.¹⁷ Avtalsförhandlingar pågår för närvarande. Riksbanken har även fattat ett inriktningsbeslut att flytta värdepapperstransaktioner till T2S.¹⁸ RIX utgör navet i vårt betalsystem och behövs för att betaltjänstleverantörer ska kunna erbjuda säkra och effektiva tjänster i svenska kronor.

Att se till att RIX är säkert, stabilt och modernt är en av våra viktigaste uppgifter, och man kan säga att vi jobbar på två fronter: dels med att förvalta och utveckla existerande tjänster inom RIX, dels med att fundera på vilka tjänster vi behöver erbjuda i framtiden. Vi bedömer att vi bäst når dessa mål genom att dela plattform med Eurosystemet. Det gör det möjligt för oss att dela resurser för drift, vidareutveckling och cyberskydd med andra länder i Europa. I en värld med ökade geopolitiska spänningar är detta helt centrala frågor.

Vårt mål är att flytten till T2 blir klar under 2030. Under 2026 kommer vi också att börja förbereda övergången till T2S. Det kommer att ske efter flytten till T2 eftersom både Riksbanken och marknaden anser att det inte är lämpligt att flytta båda avvecklingstjänsterna samtidigt.

Vi uppgraderar också RIX löpande. Under året har vi infört det internationella meddelandeformatet ISO 20022 i RIX.¹⁹ Vi har även öppnat upp RIX-INST för andra

¹⁶ ECB, 2025, [Eurosystem moves forward on work to connect TIPS with India's Unified Payments Interface and with Nexus Global Payments](https://www.ecb.europa.eu/press/intro/news/html/ecb.mipnews251120.en.html):

<https://www.ecb.europa.eu/press/intro/news/html/ecb.mipnews251120.en.html>

¹⁷ ECB, 2025, [TARGET Services](https://www.ecb.europa.eu/paym/target/html/index.en.html): <https://www.ecb.europa.eu/paym/target/html/index.en.html>

¹⁸ Sveriges Riksbank, 2025, Utredning om Riksbankens framtida avvecklingsstjänster:

<https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/betalningssystemet-rix/pagaende-utredningar-och-projekt/utredning-om-riksbankens-framtida-avvecklingstjanst2/>

¹⁹ Övergången till ISO 20022 innebär att en betalning kan innehålla mer information än tidigare, vilket förbättrar spårbarhet och gör det lättare att upptäcka felaktigheter. Formatet används även internationellt och öppnar därmed upp för snabbare och effektivare hantering av betalningar mellan länder och valutor.

omedelbara betalningar än Swish och gjort det möjligt för betalningsinstitut och e-pengainstitut att delta i RIX.²⁰

Samtidigt följer vi utvecklingen kring tokenisering av traditionella pengar och tillgångar. Tokenisering är för tillfället en liten marknad globalt, men det finns både banker och andra aktörer som försöker skapa nya innovativa tjänster som bygger på tokenisering. Centralbanker har en potentiellt viktig roll här att stödja denna utveckling och se till att den sker på ett säkert och effektivt sätt. Om och när pengar och andra finansiella tillgångar tokeniseras i en hög grad, måste även centralbanker se över och vara beredda att modernisera sina tjänster.

Vissa länder har kommit längre än andra. Efter omfattande experiment med marknadsaktörer förra året, driver nu ECB flera projekt kring tokenisering. Projekten utforskar hur man kan skapa centralbankspengar i tokeniserad form så att centralbankspengar blir kompatibla med privata aktörers tokeniserade pengar och tillgångar. Genom att vi är anslutna till TARGET-systemen kan vi dra nytta av utvecklingen som sker där, om vi skulle se behov av sådana tjänster i Sverige i framtiden.

Den digitala euron återaktualiserar frågan om en e-krona

ECB arbetar nu målmedvetet med att utveckla en digital euro, som kommer att fungera som digitala centralbankspengar till allmänheten. Den är bland annat tänkt att underlätta betalningar över landsgränser inom eurozonen och minska beroendet av utländska betalsystem. ECB:s avsikt är även att det ska bli möjligt att göra betalningar offline med den digitala euron. Projektet har precis gått in i en ny fas som syftar till att säkerställa att de tekniska förutsättningarna finns på plats för att det ska gå att lansera den digitala euron ifall klartecken ges.²¹ På politisk nivå pågår förhandlingar inom Europeiska rådet och Europaparlamentet som kan väntas leda till ett regelverk för en digital euro under nästa år. Om den digitala euron blir verklighet, vilket den kan bli tidigast 2029²², skulle det innebära en pan-europeisk betalningslösning som kan fungera oberoende av utländska teknik- och betaltjänster.

Här i Sverige har vi främst arbetat med frågan om digitala centralbankspengar i e-krona-projektet som startades 2017. Frågan avhandlades även i en offentlig

²⁰ Sveriges Riksbank, 2024, Nu kan fler betalningar än Swish nå mottagaren omedelbart: <https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/nyheter-och-pressmeddelanden/pressmeddelanden/2024/nu-kan-fler-betalningar-an-swish-na-mottagaren-omedelbart/>:

²¹ ECB, 2025, [Eurosysteem moving to next phase of digital euro project](https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2025/html/ecb.pr251030~8c5b5beef0.en.html): <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2025/html/ecb.pr251030~8c5b5beef0.en.html>.

²² ECB, 2025, [Progress on the digital euro](https://www.ecb.europa.eu/euro/digital_euro/progress/html/index.en.html): https://www.ecb.europa.eu/euro/digital_euro/progress/html/index.en.html.

utredning som landade i slutsatsen att det inte fanns tillräckligt starka samhällsbehov att ge ut en e-krona men att det skulle kunna ändras om vi fick en digital euro.²³ På Riksbanken följer vi därför utvecklingen noga och engagerar oss i dialoger med ECB om såväl regelverk som teknisk utformning för en digital euro. En viktig aspekt för Riksbanken är att plattformen bör kunna användas för olika valutor och betalningar mellan dem. Det skulle ge oss möjlighet att bygga en eventuell e-krona med samma infrastruktur som den digitala euron, om det skulle tas politiska beslut i den riktningen.

Ett sätt att förhålla sig till ECB:s utvecklingsverksamhet av den digitala euron är att många länder – och många länders centralbanker – går ihop och bygger ett gemensamt system. På så sätt minskar både kostnaderna och riskerna för varje enskilt land. Sverige skulle kunna dra nytta av det på samma sätt som vi redan har gjort med TARGET-systemen. Vi kommer därför att utreda möjligheter och eventuella utmaningar med att dela plattformen för en digital euro med en eventuell svensk e-krona i framtiden.

Men att utveckla en e-krona skulle ta tid. Om och när ECB efter politiskt godkännande tar beslutet att utveckla och ge ut en digital euro bör vi som land veta vad vi vill och vara redo att ge förslag på hur vi ska gå vidare.²⁴ Vi bör därför sannolikt redan under nästa år inleda diskussionen om hur vi ska ställa oss till frågan om en e-krona ifall den digitala euron införs.

Vi stärker vår beredskap och kontinuitet

Den nya situationen gör också att vi inte kan tala om betalningar utan att tala om beredskap för kris och krig. Betalningar är en så grundläggande del av ett fungerande samhälle att det är ett självklart mål för de som vill oss illa – stör man betalningar stör man hela samhället och bryter ner dess motståndskraft.

När den nya riksbankslagen infördes fick Riksbanken ett nytt ansvar att se till att svenskarna kan betala i kris och krig.²⁵ Vi har därför gett ut föreskrifter och pekat ut ett antal företag som vi anser är särskilt viktiga för att betalningar ska fungera. Tillsammans med dessa företag leder Riksbanken nu arbetet med att stärka motståndskraften i betalningssystemet, vilket handlar om att planera för att det i värsta fall kan bli krig i Sverige eller i vårt närområde. Vi har även arbetat med

²³ Staten och betalningarna, SOU 2023:16: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2023/03/sou-202316/>.

²⁴ Den nya riksbankslagen som antogs av riksdagen 2023 gjorde klart att utgivandet av en e-krona kräver riksdagens godkännande. Men utöver detta krävs sannolikt ett antal justeringar i svensk lagstiftning.

²⁵ Enligt riksbankslagen har Riksbanken ett ansvar för att allmänheten ska kunna göra betalningar i såväl krissituationer som inträffar under fredstid som i en situation där höjd beredskap råder. Riksbankslagen ger Riksbanken ansvar, uppgifter och mandat som ska bidra till en successiv förstärkning av den samlade förmågan att upprätthålla allmänhetens betalningar under fredstida krissituationer och höjd beredskap. I praktiken innebär ansvaret att Riksbanken har en samordnande, kravställande och övervakande roll.

våra egna depåer och gett förslag på hur infrastrukturen för kontanter kan stärkas.²⁶

Riksbanken har även skapat en samverkansstruktur där vi arbetar gemensamt med företagen för att stärka Sveriges motståndskraft: Civil Beredskap Betalningar (CBB).²⁷ I CBB har vi olika typer av förmågehöjande aktiviteter, utbildningar och övningar. Därtill har Riksbanken lett ett arbete tillsammans med en bred krets av marknadsaktörer för att säkerställa att fysiska betalkort går att använda också offline ifall datakommunikationen inte finns tillgänglig. Gemensamt har Riksbanken och dessa aktörer kommit överens om att det senast den 1 juli 2026 ska gå att betala med kort offline för livsnödvändiga varor som mat, drivmedel och mediciner. Detta ska vara möjligt vid störningar som varar i upp till sju dagar.²⁸

Vi samarbetar även med andra centralbanker i frågor om krisberedskap och civilt försvar. Exempelvis har vi fördjupat vårt samarbete med Norges Bank inom beredskapsplanering, övning och krishantering.

Internationellt samarbete för en säker utveckling för digitala tillgångar

Men som jag nämnde i början är de trender vi nu diskuterar globala. Ytterst kommer vi bara att kunna ta oss an dem om vi samarbetar internationellt. Och samtidigt, som jag också nämnt flera gånger, finns det polariserande och fragmenterande krafter i världen. Vi behöver därför nu särskilt lyfta fram och premiera arbete för att nå internationell samsyn och samverkan.

Låt mig här återvända till exemplet med stablecoins. Med tanke på deras internationella karaktär är det önskvärt att vi får en internationell samsyn kring regelverken för utgivning av dem och finansiella tjänster som bygger på dem. Det finns genom Micaförordningen ett regelverk på plats för utgivning av stablecoins i EU. Samtidigt har USA beslutat att införa Genius Act som kommer att implementeras och på flera ställen skiljer sig betydligt från Mica. Sådana regulatoriska skillnader skulle eventuellt kunna leda till exempelvis ojämlig konkurrens mellan utgivare av stablecoins i USA och EU och till stabilitetsrisker.

²⁶ Sveriges Riksbank, 2024, [Åtgärder för att upprätthålla kontantkedjan](https://www.riksbank.se/globalassets/media/nyheter--pressmeddelanden/nyheter/2024/240903-nyhet-kontanthantering/skrivelse-atgarder-for-att-uppratthalla-kontantkedjan.pdf): <https://www.riksbank.se/globalassets/media/nyheter--pressmeddelanden/nyheter/2024/240903-nyhet-kontanthantering/skrivelse-atgarder-for-att-uppratthalla-kontantkedjan.pdf>.

²⁷ Sveriges Riksbank, 2025, [Redogörelse om Riksbankens verksamhet inom krisberedskap och civilt försvar](https://www.riksbank.se/globalassets/media/tal/svenska/thedeen/2025/redogorelse-om-riksbankens-verksamhet-inom-krisberedskap-och-civilt-forsvar.pdf): <https://www.riksbank.se/globalassets/media/tal/svenska/thedeen/2025/redogorelse-om-riksbankens-verksamhet-inom-krisberedskap-och-civilt-forsvar.pdf>.

²⁸ Sveriges Riksbank, 2025, [Offlinebetalning med kort ska vara möjligt senast 1 juli 2026](https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/nyheter-och-pressmeddelanden/pressmeddelanden/2025/offlinebetalning-med-kort-ska-vara-mojligt-senast-1-juli-2026/): <https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/nyheter-och-pressmeddelanden/pressmeddelanden/2025/offlinebetalning-med-kort-ska-vara-mojligt-senast-1-juli-2026/>

Vi arbetar därför – och behöver fortsätta arbeta för – en gemensam internationell samsyn för reglering av stablecoins, även om det ibland känns motigt i de nya geopolitiska vindar som blåser. Samtidigt måste vi vara redo att vidareutveckla våra egna regelverk ifall en sådan samsyn inte just nu går att få till. Mycket av det arbetet sker genom förhandlingar i EU eftersom vi har en harmoniserad lagstiftning.²⁹

Men utvecklingen för digitala tillgångar gäller förstås mer än bara stablecoins och det är viktigt att samverka brett inom internationella grupper och med internationella aktörer. Här tänker jag framför allt på de kommittéer och arbetsgrupper vi deltar i som finns inom Bank for International Settlements (BIS). Inom BIS ingår vi i och arbetar med en rad kommittéer med stort inflytande på framtidens betalningsmarknad och dess kopplingar till finansiell stabilitet: The Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), Committee Global Financial Stability (CGFS), och Committee on Payments and Market Infrastructure (CPMI). Genom BIS får vi både viktig information och möjlighet att tycka till om diskussionen om utvecklingen internationellt.

Den privata sektorn har ett stort ansvar och skapar möjligheter

Så långt har jag alltså pratat om vad vi gör på Riksbanken. Men som jag nämnde tidigare har marknadens aktörer ett mycket stort ansvar för betalningsmarknaden. Det är ju i slutänden hos banker och andra betaltjänstleverantörer som användarna får tillgång till betaltjänsterna. Eftersom de allra flesta konsumenter och företag är kunder hos någon av de stora bankerna i Sverige har de ett särskilt ansvar. Och jag är glad att kunna konstatera att marknadens aktörer också tar ett stort ansvar. Jag vill här särskilt lyfta fram den goda samverkan hittills med att stärka den finansiella sektorns beredskap.

För att betalningsmarknaden ska vara säker även i framtiden kommer också fler åtgärder att behövas. Att Riksbanken och den privata sektorn är så samstämmiga i att detta behöver prioriteras bådar gott för att vi tillsammans kan ta oss an denna uppgift.

Det sker även en hel del moderniseringsarbete inom den privatägda delen av betalningsinfrastrukturen. Här tänker jag bland annat på arbetet med att utveckla Bankgirot. De nordiska bankerna har även, genom Nordic Payment Council, gjort ett stort arbete med att harmonisera nordiska meddelandestandarder med de europeiska motsvarigheterna. Det är ett bra exempel på hur regionalt privat

²⁹ European Systemic Risk Board, 2025, [ESRB publishes report on systemic risks from crypto-assets and issues recommendation on stablecoins](https://www.esrb.europa.eu/news/pr/date/2025/html/esrb.pr251020~84e90ccc73.en.html):
<https://www.esrb.europa.eu/news/pr/date/2025/html/esrb.pr251020~84e90ccc73.en.html>

samarbete underlättar för konkurrens och skapar förutsättningar för effektivare betalningar, inte minst mellan länder.

Men konkurrensen på betalningsmarknaden är i allt större utsträckning global, och vår bedömning är att det finns områden där utvecklingen borde gå snabbare. Om innovationen i Sverige halkar efter innebär det att innovationen kan komma någon annanstans ifrån.

Genom att förbättra vår infrastruktur har Riksbanken öppnat upp för nya möjligheter. Förbättringarna kommer dock inte allmänheten till godo om inte marknaden också utvecklar betaltjänster som baseras på den infrastrukturen. Ingen av de stora bankerna erbjuder till exempel andra omedelbara betalningar än via Swish i dag. Det hindrar utvecklingen av nya, snabba betaltjänster. Exempelvis visar en studie som Riksbanken gjort tillsammans med våra nordiska centralbankskollegor att de allra flesta av bankkunderna i Danmark, Finland, Island och Norge har tillgång till omedelbara betalningar i sina mobil- eller internetbanker. I Sverige är det bara en liten del som har det.³⁰

Jag vill även uppmana banker och andra betaltjänstleverantörer att engagera sig i vårt projekt för att effektivisera betalningar mellan europeiska valutor – TIPS Cross-Currency. Betaltjänstleverantörer kommer att kunna ansluta till tjänsten under nästa år och skulle kunna använda den som en bas för att erbjuda Swishliknande tjänster mellan svenska kronor, euro och danska kronor. Det är en möjlighet som svenska aktörer bör ta vara på för att skapa konkurrenskraftiga alternativ för gränsöverskridande betalningar – ingen ska exempelvis behöva använda stablecoins för att det inte finns andra alternativ för att betala internationellt.

Avslutande ord

För att sammanfatta är betalningsmarknaden under stor förändring. Vi ser vad som kan kallas en ny digitaliseringsvåg genom decentraliserade plattformar där pengar och andra tillgångar får nya skepnader. Parallellt förändras geopolitiken, och betalningar kan inte längre ses som en neutral teknik i det finansiella systemet. Vi måste därför se strategiskt på hur vårt betalsystem ska utvecklas.

Och för att återknyta till min inledande fråga vill jag besvara hur jag ser på vår roll i denna utveckling.

För det första ska centralbankspengar vara relevanta i framtiden – även när nya pengar och tillgångar introduceras. Det är en av våra mest grundläggande uppgifter och bidrar till att vi fortsätter ha ett stabilt och enhetligt penningssystem

³⁰ Se kommande gemensam nordisk publikation, Payments in the Nordics.

med låga risker. Om exempelvis en stablecoin skulle växa till en systemviktig nivå bör de pengar som förs in och ut ur denna gå genom centralbankernas system. Och om marknaden tokeniseras och förflyttar sina tillgångar till decentraliserade plattformar, måste även vi centralbanker vara beredda att anpassa vårt tjänsteutbud och se till att handeln där kan ske i centralbankspengar. Här kan vi dra nytta av TARGET-systemen och den experimentella verksamhet som sker där.

För det andra anser jag att det behövs en debatt redan nu om vilka implikationer det får för Sverige ifall det införs en digital euro inom euroområdet. Då behöver vi återigen ta upp frågan om en e-krona – ledtiderna är långa när det gäller att få igång en process för att ta beslut – ja eller nej - och ännu längre när det gäller att eventuellt faktiskt implementera en framtida svensk e-krona om svaret blir ja. Vi behöver därför komma i gång redan nu. När tåget går måste vi veta ifall vi vill stiga på och vad som i så fall krävs för att göra det.

För det tredje är motståndskraftiga betalningar avgörande inför framtiden. Betalningar ska fungera som en kedja som håller ihop samhällets olika funktioner även under stora påfrestningar och yttre hot. Vi måste fortsätta stärka vår beredskap och se motståndskraft som en naturlig pusselbit när vi bygger framtidens betalmarknad.

Slutligen menar jag att den privata sektorn har en central roll i utvecklingen och svenska aktörer måste hänga med. Tack vare stark innovationskraft har vi länge haft en betalningsmarknad i internationell framkant – något vi även fortsättningsvis ska sträva efter att ha. Det gör vi bäst genom att samarbeta i frågor av gemensamt intresse, inte minst vår beredskap och infrastruktur, samt att även fortsättningsvis öppna upp för konkurrens och innovation.

Vi lever i förändring och orostid. Framtiden är oviss, men genom att ta tag i rodet och fatta aktiva beslut kan vi styra vår riktning. Vi är flera aktörer som bidrar till detta och på olika sätt. Just här i dag har jag talat om hur Riksbanken kan bidra till det genom att säkerställa en säker, effektiv och tillgänglig betalningsmarknad för framtiden. Men vi kan inte klara detta själva utan behöver stöd och hjälp av andra aktörer, både nationellt och internationellt.